

Davorka Kovačić Borković
prof. psihologije

Testiranje na psihoaktivne tvari predstavlja jedan od načina prevencije ovisnosti, te ga kao takvog i treba promatrati.

Rad s adolescentima u programu sekundarne prevencije zahtijeva obavezno minimalno jednom tjedno testiranja urina na psihoaktivne tvari da bi provjerili konzumiraju li drogu zbog koje su uključeni u program ili ne. To je vrlo jednostavan postupak, koji traje svega nekoliko minuta i sa brzim (screen) testovima može se provoditi i u kući. Demistificiranjem samog postupka testiranja i ukazivanjem na potrebu istog, testiranje urina na psihoaktivne tvari predstavlja jedan od načina prevencije ovisnosti.

Prvi i obavezni korak u provođenju testiranja je razgovor s djetetom (adolescentom). Važno je djetetu objasniti zbog čega mislimo provoditi ovaj postupak, te verbalizirati naše osjećaje (strahove, nedoumice) zbog sumnje na konzumaciju droga, kao i .

Potrebno je jasno pokazati ljubavi, razumijevanja, prihvaćanja, ali i odlučnosti da ćemo izvršiti planirano. Pritom svakako treba izbjegavanje prijetnje i ucjene.

Razlozi koje navode adolescenti kao razlog eksperimentiranja su pritisak vršnjaka, znatiželja i način zabave, dakle uključeni su od psiholoških faktora samopouzdanje, stavovi i crte ličnosti, pa je time jasno da je bitan odnos u obitelji i dobar transfer roditelja i djece.

Kod "zdravijih" adolescenata i obitelji sama spoznaja o mogućnosti testiranja može biti dovoljna da se spriječi eksperimentiranje s drogama, jer ljubav prema roditeljima ili pak strah od autoriteta roditelja ponekad su dovoljni da bi spriječili nepoželjno rizično ponašanje.

Ako je do konzumacije ipak došlo pravovremeno otkrivanje može biti najbolja prevencija, jer su tada roditelji u mogućnosti izvršiti neke preventivne mjere da bi zaštitili dijete.

Roditelji imaju pravo i obvezu ako sumnjaju na konzumaciju droga testirati svoje dijete.

Testiranjem otklanjamo sumnju, pojašnjavamo dio problema, te usmjeravamo daljnju komunikaciju prema pravim problemima, a ne narušavamo je, kako se često misli. Naime kada nam je jasno je li ili nije konzumiranje droga jedan od uzroka nekih uočenih promjena u ponašanju otvaramo prostor za rad na problemima, bez obzira koje vrste oni bili.

Jednokratno testiranje ne otkriva nam mnogo, jer nam kazuje samo što jest ili nije konzumirano unatrag nekoliko dana. Da bismo stekli bolji uvid potrebno je testiranje vršiti povremeno kroz duži vremenski period, a i tada se truditi da ostvarimo što bolji kontakt, relaciju i komunikaciju sa djetetom, jer je ipak međusobni odnos od neprocjenjivog značaja za adekvatan razvoj i zdravo odrastanje.

U istraživanju funkcionalnosti obiteljskog sustava provedenog pri Službi za prevenciju bolesti ovisnosti NZJZ SDŽ uočeno je da su obitelji nefunkcionalne na području kontrole ponašanja, što se odnosi na procjenu načina na koji obitelj formira i podržava standarde ponašanja svojih članova. Ponašanje može biti fleksibilno, kruto, ležerno ili kaotično, a nefunkcionalni tip ponašanja je kaotično i kruto. Nedostatak fleksibilnosti, što znači prilagođavanja ponašanja određenoj situaciji, a ipak zadržavanje strukture obiteljskih pravila izaziva najviše poteškoća u funkcioniranju. Razvojne promjene i svakodnevne svađe identificirane su kao najvažniji tip stresa koji iskuse adolescenti i njihove obitelji, a sumnja na konzumaciju droga sigurno je jedan od stresora. Iz svega navedenog jasno je da je rad s adolescentima i njihovim obiteljima prijeko potreban zbog informiranja, educiranja i pružanja psihološke podrške, a u svrhu razvoja zdravih resursa obitelji, pa time i društva u cjelini.

Za rad s adolescentima treba se "naoružati" znanjem, strpljenjem, otvorenošću, prihvaćanjem, empatijom, razumijevanjem i suočiti se s vlastitom adolescencijom, što zahtijeva veliku energiju i osobno ulaganje.

Biti pak roditelj adolescenta je ...najteži, najodgovorniji i najrizičniji posao koji možete zamisliti...ulog je velik - rezultat neizvjestan... ali u svakom slučaju- isplati se!